

domi. F. J. 09

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Irenou Karpíškovou jako samosoudkyní ve věci žalobce: **JUDr. Věslav Nemeth**, advokát se sídlem Hybernská 12, 110 00 Praha 1, zast. JUDr. Tomášem Pohlem, advokátem se sídlem v Praze 2, Šafaříkova 785/1, proti žalovanému: **Československá obchodní banka, a.s.**, se sídlem Praha 5, Radlická 333/150, PSČ 150 57, IČ 00001350, zast. Mgr. Radkem Pokorným, advokátem se sídlem v Praze 1, Karolíny Světlé 8, o zaplacení 548 000.000,- Kč s přísl.

t a k t o :

- I. Žaloba s návrhem, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 548 000.000,- Kč s 10% úrokem z prodlení ročně počínaje dnem 17.10.2001 do zaplacení se zamítá.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému náklady řízení do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalovaného Mgr. Radka Pokorného ve výši 7 205 790,-Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Svojí žalobou, doručenou ke zdejšímu dne 6. 2. 2002 se žalobce domáhal, aby soud uložil žalovanému povinnost zaplatit mu celkem částku 599 000 000,- Kč s 10% úrokem z prodlení ročně počínaje dnem 17.10.2001 do zaplacení.

Tvrdil, že dne 12. 11. 1998 uzavřel jako advokát s právním předchůdcem žalované strany Investiční a poštovní bankou, akciovou společností se sídlem v Praze 1, Senovážné nám. 32, IČ 45316619 jako svým klientem smlouvu o poskytování právních služeb, (dále jen smlouva z 12.11.1998) podle které ve smyslu jejího článku II. odst. 1 písm. a) spočívalo poskytování právních služeb v realizaci tzv. „Projektu snížení portfolia klasifikovaných aktiv českých bank s možností využití pro všechny finanční i průmyslové instituce“ ze dne 21. 10. 1998 autorů Mgr. Jiřího Barona a spol. včetně příloh, dokumentů a smluv, které budou v souvislosti s využitím projektu vytvořeny a použity advokátem. Dále spočívala právní pomoc ve využití know-how advokáta klientovi při sekuritizaci pohledávek uvedených pód písmenem a), a to na základě výslovného písemného zmocnění advokáta, pod jeho odborným dohledem, dále pak v zastupování klienta ve vztahu k tuzemským a zahraničním subjektům participujícím na uskutečňování projektu. Smyslem projektu bylo odprodat nekvalitní úvěry a další pohledávky na kapitálovém trhu. Sekuritizace znamená převzetí těchto relativně nelikvidních aktiv a jejich přeměny na cenné papíry, které je možné na kapitálovém trhu prodat investorům.

V žalobě žalobce dále odkazoval na článek IV odst. 4, odst. 5 a článek V. odst. 1 smlouvy z 12.11.1998, ve kterých se klient zavázal, že veškeré využívané a související informace a použité know-how jsou důvěrné a tvoří obchodní tajemství advokáta, k exkluzivitě pro advokáta v době trvání smluvního vztahu i po jeho ukončení a k zaplacení odměny advokátovi za právní služby obsažené v článku II. smlouvy z 12. 11. 1998, spočívající ve výši 1% z hodnoty sekuritizovaných částí pohledávek.

Právní nástupnictví žalovaného a tedy i převzetí závazků ze smlouvy z 12. 11. 1998 dovozuje žalobce ze smlouvy o prodeji podniku, uzavřené mezi Investiční a poštovní bankou, akciovou společností se sídlem v Praze 1, Senovážné nám. 32, IČ 45316619 a žalovaným dne 19. 6. 2000.

Žalobce dále tvrdil, že žalovaný resp. jeho právní předchůdce své závazky ze smlouvy z 12. 11. 1998 porušil tím, že nedodržel sjednanou exkluzivitu pro advokáta a tím žalobci vznikla škoda. Škoda se skládá ze dvou složek, a to škody skutečné ve výši 51 000 000,- Kč, představující úplatu podnikateli ing. Vokřínkovi za jím poskytnuté služby v souvislosti s plněním ze smlouvy z 12. 11. 1998, dále pak požaduje ušlý zisk, protože právní předchůdce žalovaného v rozporu se smlouvou z 12. 11. 1998 použil know-how žalobce a sekuritizoval pohledávky v celkové výši 54 800 000 000 Kč. Kdyby bylo postupováno v souladu se smlouvou z 12. 11. 1998, činila by odměna žalobce 1% z uvedené částky, tedy 548 000 000,- Kč.

Při jednání, které se konalo dne 18. 1. 2008 soud rozhodl o tom, že v části, kde žalobce požaduje tzv. skutečnou škodu, jejíž výši vyčíslil na částku 51 000 000,- Kč, se věc vylučuje k samostatnému projednání a rozhodnutí a o této věci bude nadále jednáno pod sp. zn. 32 Cm 12/2008, neboť v této části dosud žalobce dostatečně nespínil svou povinnost tvrzení a nevyličil všechny rozhodné skutečnosti.

Předmětem rozhodování ve věci vedené pod sp. zn. 32 Cm 26/2002 zůstává proto pouze žalobcův tvrzený nárok ve výši 548 000 000,- Kč z titulu náhrady škody, představující tvrzený ušlý zisk. Tento ušlý zisk představuje dle žalobce v důsledku porušení smlouvy žalovaným částka, kterou by činila odměna žalobce ve výši 1% z částky 54 800 000 000,- Kč ze sekuritizovaných pohledávek za předpokladu, že by žalovaný postupoval v souladu se smlouvou z 12. 11. 1998.

Při jednání, které se konalo 15. 6. 2009 žalobce přednesl novou skutečnost ve vztahu k obraně žalované strany, která dovozuje absolutní neplatnost právního úkonu z důvodu, že tento právní úkon byl v rozporu se zákonem, tedy konkrétně ze zákonem o bankách podle ust. § 12 a 17 zákona o bankách. Je toho názoru, že nelze dovozovat takto absolutní neplatnost právního úkonu, ale jedná se pouze o relativní neplatnost právního úkonu ve smyslu § 267 odst. 1 obch.zákoníku, který konkrétně hovoří o relativní neplatnosti právního úkonu a této neplatnosti se může žalovaná strana dovolat pouze v čtyřleté promlčecí lhůtě, která plyne od uzavření smlouvy, tedy od listopadu 1998 a která skončila v listopadu 2002. V tomto směru tedy zástupce žalobce vznesl námitku promlčení ve vztahu k uplatněné námitce neplatnosti právního úkonu žalované strany ve smyslu ust. § 12 a 17 zákona o bankách.

Ve své obraně navrhl žalovaný žalobu zamítnout s tím, že smlouva z 12. 11. 1998 neexistuje, pokud existuje, je absolutně neplatná, a to z důvodů ustanovení § 38 odst. 1 obč. zák., když smluvní strana, označená ve smlouvě jako „Doc. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., JUDr. Věslav Nemeth a partneři advokátní kancelář“ není subjektem, který by byl způsobilý k právním úkonům. Dále pak neplatnost dovozuje z rozporu s ust. § 12 odst. 1, 2 zák. o bankách, dále pak pro její neurčitost, proto, že žalobcův projekt nebyl know-how, ale jednalo se o běžný způsob realizace pohledávek, dále pak pro rozpor se zákonem č. 85/1996 Sb. o advokacii, neboť smlouva porušovala základní princip poskytování právních služeb advokátem klientovi, totiž nadřazenost zájmů klienta nad osobními nebo jinými zájmy advokáta, tedy ve svém souhrnu dovedl žalovaný i absolutní neplatnost citované smlouvy podle ust. § 39 obč. zák.

Soud ve věci rozhodl dne 7. 2. 2008 tak, že žalobu jako nedůvodnou zamítl a přiznal žalovanému náhradu nákladů řízení. Do tohoto rozsudku se ve věci samé odvolal žalobce, žalovaný se odvolal pouze do výroku o nákladech řízení.

Vrchní soud v Praze svým usnesením z 25. listopadu 2008 č. j. 3 Cmo 128/2008-1192 odvoláním napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V tomto usnesení Vrchní soud v Praze především vyslovil pro soud prvního stupně podle ust. § 226 odst. 1 o. s. ř. závazný právní názor, že předmětná smlouva existuje a že byla smluvními stranami podepsána ve verzi, kterou předložil žalobce. Dále vyslovil ten závazný právní názor, že předmětná smlouva není absolutně neplatná z důvodu, který spočívá v nepřesném označení jedné smluvní strany – advokáta.

Soud provedl důkaz listinami, když za podstatný důkaz považuje především smlouvu z 12. 11. 1998, tak jak byla přečtena při jednání, které se konalo dne 18. 1. 2008.

Soud naopak neprovedl důkaz znaleckým posudkem znaleckého ústavu Dolmen servis s. r. o., a to pro zjištěnou podjatost tohoto znaleckého ústavu, o které bylo rozhodnuto usnesením z 3. 5. 2007. Z výsledku znalce ing. Luboše Smrčky dospěl totiž soud k tomu závěru, že osobní vztah tohoto znalce a zástupce žalobce je takový, že vzbuzuje pochybnosti o nepodjatosti tohoto znalce a v důsledku toho i celého znaleckého ústavu. Soud nešhledal potřebným vzhledem ke svým učiněným právním závěrům zadávat další znalecký posudek, který by již vypracoval znalec nepodjatý, neboť vzhledem ke změně v obsazení soudu zaujal odlišné právní stanovisko než soudce, který znalecký posudek zadal.

Soud provedl důkaz výsledkem svědků, kteří se vyjadřovali k tomu, zda smlouva z 12. 11. 1998 byla skutečně uzavřena, resp. zda její předložená verze žalobcem je skutečně tou

smlouvou, která byla dne 12. 11. 1998 uzavřena. Tito svědci, zejm. pak statutární zástupci právního předchůdce žalovaného pánové ing. Klacek a ing. Šebek výslovně nenapadli pravost svých podpisů v této smlouvě, jak se jejich svědeckou výpověď snaží interpretovat žalovaná strana. Tito svědci potvrdili, že nějakou smlouvu s žalobcem podepsali, nebyli však schopni se vyjádřit k jejímu konkrétnímu obsahu.

Soud dále provedl na návrh žalobce i důkaz listinami - znaleckými posudky předloženými žalobcem, a to konkrétně označenými takto: Znalecký posudek č. 040319 z 19. března 2004, který zpracoval RNDr. Josef Knápek a Ing. Petr Hlista a to k tvrzeným skutečnostem, že žalovaný skutečně použil prvky z projektu sekuralizace, tedy ze smlouvy uzavřené s žalobcem, znalecký posudek č. 040227 z 27. února 2004 vypracovaný RNDr. Josefem Knápkem a Ing. Petrem Hlistem k týmž skutečnostem, a dále pak dodatek č. 1 ke znaleckému posudku č. 040227 z 9. prosince 2004 k týmž skutečnostem a znalecký posudek Mgr. Václava Karlička z 2. března 2005.

Při hodnocení obsahu těchto znaleckých posudků vycházel soud především z toho, že tyto posudky byly zadány na objednávku žalobce, žalovaná strana osoby znalců i obsah těchto znaleckých posudků neakceptuje, neakceptuje ani způsob a rozsah jejich zadání. Soud shodně s žalovanou stranou zaujal to stanovisko, že v tomto řízení nelze z obsahu těchto znaleckých posudků vycházet a ani jako prosté listinné důkazy nemají pro toto řízení dostatečně přesvědčivou důkazní hodnotu. Pokud jde konkrétně o znalecký posudek č. 040319 z 19. března 2004, soud se zcela ztotožňuje s hodnocením tohoto znaleckého posudku, obsaženého ve vyjádření žalované strany z 30. 4. 2004 (č. l. 306-311). Také soud považuje tento znalecký posudek za nevyvážený, dostatečně nepodložený konkrétními fakty, účelově zadáný. Zpracovatelé se nezabývali prověřováním informací uvedených ve zdrojích a pramenech, ze kterých čerpali. Závěry tohoto znaleckého posudku jsou i v příkrém rozporu se závěry, které učinil zdejší soud ve věci již pravomocně skončené, projednávané pod sp. zn. 47 Cm 46/2000, kde dospěl k závěru, že žalobci nesvědčilo ze smlouvy z 12. 11. 1998 žádné know-how, které by bylo způsobilé ochrany, a že ze strany žalovaného nedošlo k porušení citované smlouvy. Totéž platí i pro další shora citované znalecké posudky. Projekt snížení portfolia klasifikovaných aktiv a jeho principy nelze považovat za know-how nebo obchodní tajemství žalobce, a to už jen proto, že v Projektu uvedené principy nejsou žádným způsobem originální, jsou velmi obecné, neurčité a navíc jako celek jsou v rozporu se zákonem. Projekt tedy nemůže být v žádném případě jakoukoli formou duševního vlastnictví a nemůže tedy být Smlouvou jako know-how chráněn.

Soud provedl i další důkazy, které však nepovažuje z hlediska výsledku tohoto sporu za relevantní.

Na základě takto provedeného dokazování, při zhodnocení důkazů podle ust. § 132 o. s. ř. soud zjistil následující skutečnosti a dospěl k těmto skutkovým závěrům a závěrům právním:

Podle ust. § 379 obch. zák. se nahrazuje skutečná škoda a ušlý zisk.

Předpokladem pro přiznání náhrady škody ve formě ušlého zisku je pak ta skutečnost, že došlo k porušení povinnosti, vyplývající ze závazkového vztahu, tedy ze smlouvy, v našem případě ze smlouvy, kterou žalobce označuje jako Smlouvu o poskytování právních služeb z 12. 11. 1998.

Předmětem zjišťování soudu proto bylo v první řadě zjistit a posoudit zda:

- A. smlouva, o které žalobce tvrdí, že byla mezi účastníky uzavřena dne 12. 11. 1998 skutečně uzavřena byla,
- B. pokud ano, jaký je obsah této smlouvy, tedy zda smlouva byla uzavřena ve znění, které měl soud k dispozici, tedy které předložil žalobce a nikdy neautorizovala žalovaná strana
- C. popř. zda je tato žalobcem předložená smlouva platná, nebo zda trpí vadami, které způsobují její absolutní neplatnost ve smyslu námitek, vznesených žalovanou stranou.
- D. vypořádat se s námitkou promlčení, vznesenou žalobcem.

Teprve poté připadá v úvahu zkoumat žalobcem tvrzené porušení smluvních povinností popř. příčinnou souvislost mezi škodou a porušením povinností, výši tvrzené škody atd.

Po provedeném dokazování dospěl soud k závěru, že žalobci se podařilo prokázat (vyplývá to zejména ze svědecké výpovědi ing. Klacka, ing. Šebka, ale i z tvrzení žalobce, které nemá soud důvod v tomto kontextu zpochybňovat, dále pak ze strany 6 žalobcem předložené listiny, kterou označuje jako smlouvu ze dne 12. listopadu 1998), že JUDr. Věslav Nemeth, ing. Jan Klacek, CSc., předseda představenstva IPB, a. s. a ing. Alfréd Šebek, člen představenstva IPB, a. s. podepsali listinu, datovanou dnem 12. 11. 1998, a to konkrétně list označený arabskou číslicí šest v dolním pravém rohu a že tento list šest je zjevně posledním listem smlouvy, na jejímž dalším obsahu se účastníci v tomto řízení nedokázali shodnout, resp. jehož obsah a existenci žalovaná strana zpochybňuje jako celek.

Při zhodnocení důkazů ve své vzájemné souvislosti podle ust. § 132 o. s. ř. dospěl soud k tomu závěru, že celá žalobcem předložená listina, sestávající celkem z šesti listů bez příloh má shodnou grafickou úpravu, logickou návaznost a stejný typ písma jako zjevně pravá, statutárními zástupci právního předchůdce žalovaného podepsaná strana šest a proto není důvod nevěřit žalobci, že celá listina, kterou soudu předložil, je tou smlouvou, která byla dne 12. 11. 1998 skutečně podepsána. Použitá obrana žalované strany (že smlouva nebyla nikdy podepsána, respektive nikoli v žalobcově předložené verzi) se soudu jeví jako účelová, zejména pak proto, že žalovaný tuto argumentaci použil, aniž by řekl, které konkrétní ustanovení smlouvy se liší od originálu, když obrana, že smlouva podepsána vůbec nebyla, selhala právě na té skutečnosti, že se zachovala strana 6 s podpisy statutárních zástupců právního předchůdce žalovaného, jejichž pravost věrohodně napadána nebyla. Ve vztahu k existenci této listiny v podobě předložené žalobcem je soud vázán i právním názorem nadřízeného soudu, který zaujal shodné stanovisko.

Ze všech shora uvedených důvodů soud při svém právním hodnocení vycházel ze smlouvy, předložené žalobcem, respektive z její fotokopie, která byla při jednání, konaném dne 18. 1. 2008 pořízena soudem za přítomnosti zástupců žalobce i žalovaného a dospěl k tomu závěru, že smlouva v takto uvedeném znění, pokud jde o stranu 1 – 6 byla dne 12. 11. 1998 uzavřena.

V dalším, tedy zda je tato žalobcem předložená smlouva platná, nebo zda trpí vadami, které způsobují její absolutní neplatnost, musel dát soud za pravdu žalované straně, přihlížející podle ust. § 135 odst. 2 věta druhá o. s. ř. k právním závěrům, vyjádřeným v řadě rozhodnutí českých soudů, která se již přímo či nepřímo s otázkou platnosti předmětné smlouvy zabývala. Konkrétně se např. jedná o tato rozhodnutí:

- rozsudek Městského v Praze ze dne 28.1.2004, č.j. 47 Cm 46/2000-155
- rozsudek Okresního soudu v Náchodě ze dne 12.3.2004, č.j. 10 C 60/2003-497
- rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 č.j. 20 C 19/2004-112 ze dne 9.11.2005
- rozsudek Okresního soudu v Náchodě ze dne 12.3.2004, č.j. 10 C 60/2003-497
- rozsudek Okresního soudu v Klatovech ze dne 17.6.2004, č.j. 7 C 113 2002/259
- rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5.2.2007, č.j. 3 Cm 473/2003-171
- částečný rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5.2.2007, č.j. 3 Cm 141/2004-147
- rozsudek Okresního soudu v Děčíně ze dne 22.8.2005, č.j. 14 C 283/2001-247

Velice výstižně a pregnantně se s otázkou neplatnosti smlouvy z 12. 11. 1998 zabýval především Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 28.1.2004 č.j. 47 Cm 46/2000-155, již pravomocným, jehož odůvodnění si soud dále dovoluje parafrázovat a citovat:

Pohledávka JUDr. Nemetha (žalobce) z titulu údajného porušení Smlouvy neexistuje, neboť Smlouva o poskytování právních služeb ze dne 12.11.1998 je v celém rozsahu absolutně a od počátku neplatná, tudíž nezpůsobila založit jakákoliv práva a povinnosti svým účastníkům, a to především z následujících důvodů: Předmětná smlouva není platnou smlouvou mandátní, ani platnou smlouvou inomínátní z důvodu neurčitosti předmětu právních služeb, které měl JUDr. Nemeth bance poskytnout, protože neobsahuje jaké konkrétní pohledávky banky, v jaké výši, v jakém časovém údobí v návaznosti na jednotlivé klasifikované pohledávky, prostřednictvím jakých konkrétních subjektů měla být klasifikovaná aktiva, tj. dle výše uvedeného Opatření České národní banky pohledávky banky, securitizována. Jak prokazuje článek II. bod 1. písm. a) předmětné smlouvy, mělo know-how JUDr. Nemetha spočívat v Projektu, jenž je pouze v obecné výše uvedené poloze, v podmínkách banky uvedených ve smlouvě. Jestliže know-how je obecně vnímáno jako jedinečný, přesně stanovený, efektivní a jinému subjektu neznámý způsob řešení určitého problému, pak předmětnou smlouvou včetně Projektu, nemohlo být z důvodu neurčitosti know-how JUDr. Nemetha založeno. Bez ohledu na právě uvedené je předmětná smlouva v rozporu se z.č. 21/925 Sb., o bankách, neboť uvedeným Projektem by při jeho realizaci došlo k porušení požadavků stanovených uvedeným zákonem pro nabývání a hlášení kvalifikovaných účastí banky na jiných právních subjektech. Uvedená smlouva svým obsahem představuje i obcházení právě uvedeného zákona proto, že osobě stojící mimo banku, svěřuje celé a bez omezení takové pravomoci, které mohou mít dopad na požadavky kladené zákonem na provoz banky z hlediska její bezpečnosti, stability, trvalé platební schopnosti, likvidity a bezpečného provozu, za něž banka vůči České národní bance, jako orgánu, který provádí dozor nad bankami odpovídá, zatímco tato osoba stojící mimo banku, této kontrole nepodléhá. Odpovědnost vůči ČNB by tak nesla banka, a to za činnost osoby stojící mimo banku, kterou by co do procesu a realizace securitizace nemohla ovlivňovat, jak prokazuje výše uvedená smlouva ze dne 12.11.1998. Uvedená smlouva je neplatná i dle § 12 odst. 2 z.č. 21/92 Sb. v tehdy účinném znění, neboť tím, že osobě stojící mimo banku, svěřila pravomoci výše uvedené, zejména výběr tuzemských a zahraničních subjektů, jejichž prostřednictvím se bude snižování portfolia klasifikovaných aktiv banky provádět bez možnosti jakéhokoli svého vlivu na výběr těchto subjektů, uzavřela smlouvu za nápadně nevýhodných podmínek pro banku. V návaznosti na právě uvedené, je pak předmětná smlouva smlouvou, která s ohledem na smluvní pokutu v ní ujednanou, resp. její výši, zavazuje banku k plnění zjevně neodpovídajícímu poskytované protihodnotě. Poskytovanou protihodnotou nelze mít na mysli pouze výši securitizovaných pohledávek, ale i charakter a kapitálovou stabilitu subjektů, které se měly na realizaci Projektu podílet, neboť pohledávky neměly být securitizovány bezúplatně, přičemž kritérium

stanovení ceny za sekuritizování pohledávek jejich nabyvatelem nebyl stanoven. Předmětná smlouva banku zavazuje k hospodářsky neodůvodněnému plnění v té části s ohledem na sjednanou výši odměny advokáta a výši sjednané smluvní pokuty, kde je sjednána exklusivita použití know-how advokáta nejen během trvání smluvního vztahu, ale i po jeho ukončení. Článek IV. bod 8 předmětné smlouvy, jehož porušení bankou je rovněž sankcionováno smluvní pokutou, je neplatné z důvodu nesrozumitelnosti, neboť není zřejmé, zda smluvní pokutou je sankcionováno porušení exklusivity, či povinnost banky advokáta o porušení exklusivity informovat. Vzhledem k tomu, že jak prokazuje protokol o výpovědi JUDr. Věslava Nemetha, návrh smlouvy činil jmenovaný, je nutné jazykový výklad učiněný i v návaznosti na ostatní části smlouvy vyložit k tíži toho, kdo návrh smlouvy bance předkládal (§266 odst. 4 obč.z.). I v případě, že by tento článek a bod byl srozumitelný, byla by smlouva neplatná dle § 12 odst. 2 z.č. 21/92 Sb. o bankách v tehdy účinném znění, neboť by banku zavazovala v návaznosti na článek VII bod 1. smlouvy upravující výši smluvní pouty k zaplacení smluvní pokuty pro případ, že by Projekt či jeho myšlenky využily subjekty, na jejichž chování nemohla mít banka žádný vliv, a to ani při jejich výběru, a to jak po dobu trvání smluvního vztahu, tak po jeho ukončení. Dále soud v řízení sp.zn. 47 Cm 46/2000 dospěl k závěru, že i pro případ, že by bylo možno tuto Smlouvu považovat za platně sjednanou, nedošlo ze strany IPB nebo ČSOB k jejímu porušení.

Shora uvedené závěry učiněné v řízení před zdejším soudem ve věci sp.zn. 47 Cm 46/2000 učinil soud i v této věci, tedy ve věci 32 Cm 26/2002 na základě provedených důkazů a proto na ně v plném rozsahu odkazuje.

Při právním hodnocení pak soud vycházel i z příslušných ust. zák. č. 85/1996 Sb. o advokacii, zák. č. 21/1992 Sb. o bankách a z občanského zákoníku, a to ve znění, platném k datu uzavření předmětné smlouvy.

Absolutní neplatnost předmětné smlouvy spatřuje dále soud zejména v tom, že:

obsah smlouvy odporuje zákazu obsaženému v ust. § 12 odst. 2 zák. o bankách, protože smluvní podmínky v ní obsažené jsou pro jednoho účastníka smlouvy, a to banku nápadně nevýhodné, když smluvní ujednání z důvodu porušování zákona o bankách zejména v § 12 odst. 1 je důvodem neplatnosti předmětné smlouvy i pro rozpor této smlouvy se zákonem podle ust. § 39 obč. zák.

Soud se neztotožnil s právním názorem žalobce ve vztahu k uplatněné námitce neplatnosti právního úkonu žalované strany ve smyslu ust. § 12 a 17 zákona o bankách., tedy že se jedná pouze o relativní neplatnost právního úkonu ve smyslu § 267 odst. 1 obč.zákoníku, který konkrétně hovoří o relativní neplatnosti právního úkonu, když této neplatnosti se může žalovaná strana dovolat pouze v čtyřleté promlčecí lhůtě, která plyne od uzavření smlouvy, tedy od listopadu 1998 a která skončila v listopadu 2002. Vznesenou námitku promlčení proto soud nepovažuje za důvodnou. Ust. § 267 odst. 1 obč. zák. je jistým průlomem do občanskoprávní úpravy absolutní neplatnosti právního úkonu, tak jak jí upravuje ust. § 39 obč. zák. Pokud však jde konkrétně o právní vztahy, upravené zák. č. 21/1992 Sb. o bankách, je tento zákon ve vztahu k občanskoprávnímu zákoníku zákonem speciálním a je proto na místě v případě rozdílných právních úprav vycházet ve vztahu k bance z příslušných ustanovení zák. o bankách. Právě díky zvláštnímu postavení bank, kdy banka nesmí vykonávat jiné podnikatelské činnosti než ty, které má povoleny v licenci a její činnost vzhledem k možným dopadům na ekonomiku celého státu podléhá přísnému dohledu ČNR, když Česká národní banka při výkonu dohledu zároveň přezkoumává a vyhodnocuje, zda uspořádání, strategie,

postupy a mechanismy zavedené bankou a kapitál banky zajišťují bezpečný a spolehlivý provoz banky a krytí rizik, kterým je nebo může být vystavena, nelze ust. § 267 odst. 1 v konkrétním případě ve vztahu k bance aplikovat.

Jak uvedla žalovaná strana ve svých obsáhlých vyjádřeních, s jejichž obsahem se soud ztotožňuje a která dále cituje, podle § 12 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách je banka povinna při výkonu své činnosti postupovat obezřetně, zejména provádět obchody způsobem, který nepoškozuje zájmy jejich vkladatelů z hlediska návratnosti jejich vkladů a neohrožuje bezpečnost a stabilitu banky. Případná realizace Smlouvy, resp. Projektu, který měl být dle čl. II odst. 2 Smlouvy její nedílnou součástí a jehož realizace měla být v souladu s ust. čl. II odst. 1 písm. a) Smlouvy předmětem právních služeb, jež měly být dle čl. I odst. 1 předmětem Smlouvy, by nepochybně bezpečnost a stabilitu banky ohrozila. Podle Projektu měla banka „sekuritizovat“ svá klasifikovaná aktiva, čímž mělo dojít ke snižování rozsahu klasifikovaných pohledávek, v důsledku čehož by banka mohla vytvářet opravné položky v nižší výši a přesto by splnila podmínky stanovené Českou národní bankou v opatření č. 193/1998 Sb., kterým se stanoví zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby opravných položek k těmto pohledávkám. Podle Projektu měla banka převést klasifikované (nelikvidní) pohledávky na jí ovládanou společnost, která je zahraničním rezidentem, a to za 100 % účetní hodnoty pohledávek, tedy za cenu vyšší než je tržní hodnota daných pohledávek. Ztráta, která uvedené společnosti vznikne při dalším prodeji převedených klasifikovaných pohledávek, pak měla být dle Projektu této společnosti ze strany banky reparována, a to prostřednictvím servisního poplatku za údajně poskytnuté služby. Jak tedy vyplývá z výše uvedeného, realizace v Projektu obecně popsaného postupu převodu klasifikovaných pohledávek, byl-li by tento dále rozpracován tak, aby jej bylo možné v praxi použít, by byla nejen zcela bezúčelná, neboť fakticky by nedošlo k sekuritizaci klasifikovaných aktiv, ale i v rozporu se zákonem o bankách, neboť „sekuritizace“ měla dle Projektu probíhat toliko umělým a formálním zakrytím klasifikovaných úvěrů, čímž by docházelo k obcházení výše uvedeného opatření ČNB č. 193/1998 Sb., což by nepochybně znamenalo porušování povinnosti postupovat obezřetně, zejména tak, aby nedocházelo k poškozování zájmů vkladatelů banky z hlediska návratnosti jejich vkladů. Uvedená nezákonná operace měla být nepřímo financovaná bankou, a to prostřednictvím depozita, které mělo být bankou uloženo u české pobočky zahraniční banky, přičemž dle Projektu by banka zároveň měla formou poplatků hradit zahraničnímu rezidentovi všechny jeho daňové ztráty a tím nést riziko ztrát z prodaných špatných aktiv, což by rovněž mohlo ohrozit bezpečnost a stabilitu banky. Banka se dle Smlouvy měla při realizaci Projektu vzdát rozhodování o podstatné části svých aktiv a svěřit toto rozhodování advokátní kanceláři „Doc. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., JUDr. Věslav Nemeth a partneři“. Volba subjektů, které měly nakládat s aktivy banky, měla být svěřena do rukou jediné osoby – JUDr. Věslava Nemetha, aniž by banka mohla uplatnit jakýkoli vliv na výběr těchto subjektů. Banka se tak ve Smlouvě měla zavázat spolupracovat se subjekty, které jí budou jednostranně a bez jakýchkoli přednastavených pravidel určeny žalobcem, čímž by bezpochyby opět došlo k narušení obezřetnosti z hlediska výběru obchodních partnerů, a to v rozporu s ustanovením § 12 odst. 1 zákona o bankách. Smlouva je rovněž v rozporu s ustanovením § 17 odst. 1 zákona o bankách, dle kterého banka nesmí vykonávat kontrolu nad jinou právnickou osobou, která není bankou dle zákona o bankách, finanční institucí nebo podnikem pomocných bankovních služeb. Samotný Projekt však předpokládá prodej aktiv zahraničnímu subjektu, přičemž majetkové podíly na tomto subjektu nebudou prodány na kapitálovém trhu investorům, jak tato operace obecně předpokládá, ale zůstanou v držení banky. Zahraniční subjekt odkupující klasifikovaná aktiva banky by se tak dostal pod absolutní kontrolu banky.

Cílem Projektu bylo proto toliko umělé a formální snížení portfolia klasifikovaných úvěrů banky cestou jejich postupné přeměny na cenné papíry, za aktivní účasti zahraničních subjektů, a to způsobem umožňujícím obcházet právní regulaci bankovního sektoru v České republice, danou platnými právními předpisy. Jestliže se tedy v předmětné Smlouvě smluvní strany zavázaly k činnosti na základě Projektu, který je ve svém důsledku v rozporu se zákonem a zákon obcházející, je zjevné, že obsah i účel Smlouvy je rovněž v rozporu se zákonem, což samo o sobě vede k absolutní neplatnosti smlouvy ex tunc dle ustanovení § 39 obč. zák.

Neplatnost smlouvy je dána pro rozpor s ustanovením § 12 odst. 2 zákona o bankách, dle kterého platí, že „banka nesmí uzavírat smlouvy za hospodářsky neodůvodněné plnění nebo plnění zjevně neodpovídající poskytované protihodnotě. Smlouvy uzavřené v rozporu s tímto ustanovením jsou neplatné“.

Předmětná Smlouva vymezuje práva a povinnosti stran jednoznačně ve prospěch pouze jedné z nich – advokátní kanceláře Doc. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., JUDr. Věslav Nemeth a partneři. Banka se měla do značné míry vzdát rozhodování o části svých aktiv a „řešením veškerých problémů“ souvisejících se sekuritizací těchto aktiv pověřit žalobce, který přitom měl postupovat dle Projektu, který je zjevně v rozporu se zákonem.

Banka se ve Smlouvě měla zároveň zavázat k budoucímu exklusivnímu využívání služeb žalobce, tím by však byla podstatným způsobem narušena právní jistota banky.

Rovněž skutečnost, že by banka měla celou operaci, jejímž výsledkem měla být pouhá simulace snížení portfolia klasifikovaných aktiv banky s cílem obejít opatření České národní banky č. 193/1998 Sb., nepřímo financovat prostřednictvím depozita, které ukládá u české pobočky zahraniční banky, přičemž zároveň by měla formou poplatků hradit zahraničnímu rezidentovi všechny jeho daňové ztráty a tím nést riziko ztrát z prodaných špatných aktiv, svědčí o značné nevýhodnosti Smlouvy pro banku (banka měla financovat operaci, která pro ni neznamena žádný hospodářský přínos), a tedy o její neplatnosti dle ust. § 12 odst. 2 zákona o bankách. Realizace Projektu by byla výhodná pouze pro zúčastněné subjekty určené žalobcem, jakož i žalobce samotného – viz ujednání Smlouvy o jeho odměně, pro které by znamenala nemalé příjmy za činnost nepřinášející bance žádnou odpovídající protihodnotu.

Předmětem Smlouvy mělo být poskytování právních služeb žalobcem - advokátem klientovi, a za to se banka zavázala zaplatit žalobci sjednanou odměnu. Předmět právní služby měl spočívat podle Smlouvy zejména v zajištění právního servisu pro klienta, spočívajícího v realizaci Projektu, jež byl přílohou Smlouvy, včetně všech jeho příloh a dokumentů, tj. ekonomických propočtů a tabulek včetně všech smluv, které budou v souvislosti s použitím Projektu vytvořeny a použity advokátem, s tím, že dané smluvní dokumenty tvoří přílohy citovaného Projektu, ve využití know-how advokáta klientem při sekuritizaci blíže neurčených pohledávek, resp. jejich částí, a to na základě výslovného písemného zmocnění advokáta nebo pod jeho odborným dohledem a v zastupování klienta ve vztahu k tuzemským a zahraničním subjektům participujícím na uskutečňování Projektu.

Ustanovení § 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii stanoví, že právní služby mohou poskytovat jen advokáti, za podmínek stanovených zákonem o advokacii, a dále notáři, patentoví zástupci a daňoví poradci, popřípadě další osoby, jimž zvláštní zákon svěřuje poskytovat právní služby, jakož i zaměstnanci právnické nebo fyzické osoby, popřípadě členové družstva při poskytování právní služby osobě, k níž jsou v pracovním nebo jiném

obdobném poměru, pokud je poskytování právních služeb součástí povinností vyplývajících z tohoto poměru.

Podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona o advokacii se poskytováním právních služeb rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu. Dle názoru soudu vymezení zastoupení advokátem ve Smlouvě je kromě neurčitosti zatíženo i tou vadou, že výrazně překračuje hranice poskytování právní služby advokátem.

Vedle toho je třeba zmínit ustanovení § 3 odst. 1, resp. § 16 odst. 1 zákona o advokacii, kdy advokát je při poskytování právních služeb klientovi vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta. I v tomto ohledu by z obsahu Smlouvy vyplýval rozpor se zákonem o advokacii a tedy neplatnost Smlouvy jako celku. Žalobce se mimo jiné ve Smlouvě totiž i zavázal k činnosti, jejíž obsah je v rozporu se zákonem, jak uvedeno výše.

Z ustanovení § 3 odst. 1, resp. § 16 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb. vyplývá dále zásada nadřazenosti zájmů klienta nad zájmy advokáta. Zájmem banky jako klienta mělo být snížení portfolia klasifikovaných aktiv. K tomu měl žalobce podle Smlouvy zajistit právní servis. Smlouva ovšem jednoznačně vyznívá tak, že přednost ochrany dle Smlouvy, ačkoliv je to smlouva o poskytování právních služeb advokáta klientovi, požívá zájem žalobce na ochraně jeho tvrzeného know-how nad ochranou zájmů klienta, kterým měla být řádná realizace procesu snížení portfolia klasifikovaných aktiv (ovšem způsobem odpovídajícím platné právní regulaci, nikoli protiprávním způsobem obsaženým v Projektu).

V situaci, kdy se žalobce měl ve Smlouvě zavázat jako advokát poskytovat bance právní služby související s procesem snížení portfolia klasifikovaných aktiv spočívajícím v realizaci jím navrženého Projektu, jež je sám o sobě v rozporu s právní regulací činnosti bank a zároveň si ve Smlouvě vymínil exkluzivitu při realizaci tohoto Projektu, lze nepochybně dojít k závěru, že žalobce nerespektoval zásadu nadřazenosti zájmů klienta nad osobními nebo jinými zájmy.

Tvrzený obsah Smlouvy je proto i v rozporu se zákonem o advokacii.

Soud dovodil neplatnost Smlouvy i podle ustanovení § 37 odst. 1 občanského zákoníku z důvodu neurčitosti, jakož i nesrozumitelnosti některých jejích ustanovení, zejména ve vztahu k vymezení vzájemných práv a povinností smluvních stran i ujednání o smluvní pokutě.

Smlouva neobsahuje konkrétní vymezení předmětu Smlouvy, zvláště pak vymezení konkrétních aktiv, která měla projít procesem sekuritizace. V čl. II odst. 1 písm. b) Smlouvy je sice uvedeno, že „*Předmětem poskytování právních služeb bude zajištění právního servisu pro klienta (IPB) spočívajícího ve využití know-how advokáta klientem (IPB) při sekuritizaci výše uvedených částí pohledávek*“, avšak nikde ve Smlouvě ani v Projektu nejsou žádné pohledávky či jejich části nikterak specifikovány.

Ve smlouvě rovněž nejsou nikterak čitelně vymezené přesné postupy zamýšlené sekuritizace. Projekt, v němž má být proces sekuritizace údajně vymezen, je pouhým obecným pojednáním o procesu sekuritizace aktiv, aniž by obsahoval jakékoli konkrétní realizovatelné postupy, které by byly v souladu se zákonem.

Podle ustanovení § 269 odst. 2 věta druhá obch. zák. platí, že jestliže účastníci dostatečně neurčí předmět svých závazků, smlouva uzavřena není. Smlouva, navzdory svému označení „Smlouva o poskytování právních služeb“, které by nasvědčovalo tomu, že se jedná o smlouvu mandátní podle § 566 a násl. obchodního zákoníku, není smlouvou mandátní, neboť neobsahuje specifikaci určité obchodní záležitosti podle ustanovení § 566 odst. 1 obchodního zákoníku. Z tohoto důvodu by pak bylo třeba na danou Smlouvu (pokud by v ní byly dostatečně přesně vymezeny závazky jednotlivých smluvních stran) nahlížet jako na smlouvu nepojmenovanou, uzavřenou podle obchodního zákoníku. Ve smyslu ustanovení § 269 odst. 2 věta druhá obchodního zákoníku však v případě, že si smluvní strany dostatečně neurčí předmět svých závazků (jako v případě údajné Smlouvy), smlouva uzavřena není.

K úspěšnému uplatnění nároku k náhradě škody je nezbytné porušení povinnosti, vznik škody a příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a vznikem škody. V předmětné věci zákonné podmínky pro přiznání náhrady škody v požadované formě ušlého zisku nejsou splněny, a to proto, že absolutní neplatnost závazkového vztahu má za důsledek jeho neplatnost ex tunc, tedy od počátku. Nedošlo, ani nemohlo dojít k porušení povinností, vyplývajících ze závazkového vztahu, který právně neexistuje. Jak uvedeno shora v citovaném rozsudku zdejšího soudu 47 Cm 46/2000, soudy dospěly k tomu závěru, že i pro případ, že by bylo možno tuto Smlouvu považovat za platně sjednanou, nedošlo ze strany IPB nebo ČSOB k jejímu porušení.

Za této situace se proto nemohl žalobce úspěšně domáhat přiznání ušlého zisku.

Ze všech shora uvedených důvodů soud žalobu v rozsahu vymezeném ve výroku I. zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Soud přiznal úspěšnému žalovanému celkem na nákladech řízení částku 7 205 790,-Kč. To představuje odměnu advokáta, vypočtenou podle vyhl. 484/2000 Sb. ve znění platném ke dni podání žaloby (odměna advokáta v řízení před soudem 1. stupně ve výši 262 200,- Kč), resp. v případě stanovení odměny advokáta v řízení před odvolacím soudem (ve výši 1 044 300,- Kč) a v dalším řízení před soudem prvního stupně (ve výši 1 044 300,- Kč) podle vyhl. 484/2000 Sb. v platném znění, 19% DPH ve výši 447 378,75 Kč, dále pak devět režijních paušálů po 300,- Kč (účast na jednání 3.5.2007, účast na jednání 18.1.2008, účast na jednání 7.2.2008, vyjádření z 23. 4. 2007, závěrečný návrh, odvolání z 29.2.2008, vyjádření z 25.3.2009 a z 28.4.2009 a účast na jednání 15.6.2009) a patnáct režijních paušálů po 75,- Kč (převzetí a příprava zastoupení 10. 4. 2002, odvolání proti usnesení o návrhu na vydání předběžného opatření, vyjádření z 6. 3. 2003, 5.6.2003, 2.10.2003, 17.10.2003, 21. 10. 2003, účast na jednání 23.10.2003, účast na jednání 11.12.2003, vyjádření z 5.3.2004, 8.4.2004, 30.4.2004, 9.1.2006, 1.3.2006, 25.4.2006). Při stanovení počtu režijních paušálů vycházel soud z ustanovení § 11 odst. 1 vyhl. č. 177/1996, kde je uvedeno, co se rozumí pod pojmem úkon právní služby. Soud neshledal žádný důvod, aby postupoval dle návrhu žalovaného a přiznal mu odměnu podle vyhl. č. 177/1996 Sb. Soud oproti svému původnímu rozhodnutí dospěl dále k tomu závěru, že žalovanému vznikl i nárok na náhradu hotových výdajů, neboť znalecký posudek, který si dal žalovaný vypracovat a za který zaplatil znaleckému ústavu Price Waterhouse Coopers částku 4 403 786,25 Kč, což doložil, soud sice nezadal a tímto znaleckým posudkem neprováděl důkaz, nicméně tato znalecká expertíza sloužila k účinné obraně žalované strany.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15ti dnů ode dne doručení pí-

semného vyhotovení tohoto rozsudku k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze dne 15. června 2009

Za správnost:
Skorpová

JUDr. Irena Karpíšková, v.r.
předsedkyně senátu

***** HLASENI O VYS. *****

VYSILANI OK

C. VYS./PR.	4633
PRIPOJENI	+420221411391
ID	AK NEMETH-SCHWAR
POCATECNI CAS	06/08 09:18
POUZ. C.	03'05
STR.	12
VYSLEDEK	OK